

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for valgfaget jordbrug

10. klasse

Indhold

Indledning	3
Trinforløb for 10. klasses trin	4
Konventionel produktion	5
Økologisk produktion	6
Natur og miljø	7
Uddannelsesafklaring	8

Indledning

Faget jordbrug er et valgfag i 10. klasse (eud10). Faget kan også tilbydes i øvrige 10. klasser og som 1-årigt kommunalt valgfag i 7.-9. klasse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Såfremt faget læses som valgfag i 9. klasse, skal faget indgå i den obligatoriske projektopgave.

I faget jordbrug skal eleverne lære forskellige jordbrugserhverv at kende i teori og praksis. De skal have lærerige og engagerende oplevelser, bl.a. gennem praktiske undersøgelser i jordbrugserhvervet.

Fælles Mål omfatter fire kompetenceområder: konventionel produktion, økologisk produktion, natur og miljø og uddannelsesafklaring.

Elevernes egne undersøgelser er i centrum. I en løbende vekselvirkning mellem teori og praksis skal eleverne opnå indsigt i og forståelse af centrale forhold i jordbrugserhvervene.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i kompetencer, færdigheder og viden, som eleven har tilegnet sig fra undervisning i folkeskolens fag og emner, herunder særligt naturfag og samfundsfag, samt brobygningsforløb på ungdoms- og erhvervsuddannelser og eventuel virksomhedspraktik.

Læseplanen beskriver undervisningen i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning. Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Trinforløb for 10. klassetrin

Eleverne skal opnå viden om jordbrugserhvervene med fokus på planteproduktion, animalsk produktion, påvirkning af natur og miljø samt uddannelses- og erhvervsmuligheder inden for jordbrugsområdet.

I undervisningen er der fokus på sammenhængen mellem det teoretiske og det praktisk-undersøgende arbejde inden for både konventionel og økologisk produktion samt produktionens påvirkning af natur og miljø.

Eleverne skal arbejde med at dele deres oplevelser og viden med andre, hvorfor arbejdet skal munde ud i et formidlingsprodukt.

Hovedvægten i formidlingen lægges på grundlæggende færdigheder og viden og oplevelser inden for både et udvalgt planteproduktionsområde og et udvalgt husdyrsområde, som eleverne har fordybet sig i.

Gennem valg af undervisningens aktiviteter og temaforløb skal

eleven opnå viden om og kunne vurdere uddannelses- og erhvervsmulighederne inden for fagområdet. Med denne viden skal eleverne blive afklaret i forhold til deres egne uddannelsesønsker og erhvervsmuligheder inden for fagområdet.

I undervisningen lægges vægt på praksisoplevelser i samarbejde med producenter og/eller jordbrugsskoler.

Konventionel produktion

Kompetenceområdet konventionel produktion omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Konventionelt jordbrug i praksis omhandler elevernes praktiske arbejde med undersøgelse af konventionelle produktionsmetoder på udvalgte jordbrugsvirksomheder og/eller jordbrugsskoler.

Konventionel planteproduktion fokuserer på dyrkning af forskellige kulturafrøder.

Konventionel animalsk produktion fokuserer på produktion af kød-, æg- og mælkeprodukter.

Konventionelt jordbrug i praksis

Undervisningen er centreret om elevernes praktisk-undersøgende arbejde. Eleverne skal ved besøg på udvalgte jordbrugsvirksomheder/-skoler få indsigt i konkrete produktionsmetoder og arbejdsgange. Eleverne skal således i vekselvirkning mellem det praktisk-undersøgende arbejde og det teoretiske arbejde få færdigheder og viden inden for udvalgte dele af jordbrugserhvervet.

Konventionel planteproduktion

Undervisningen tager udgangspunkt i praktisk dyrkning af planter og deres biologi, herunder formeringsformer samt planters fysiologiske behov. Eleverne kan basere arbejdet på besøg hos eksempelvis landmænd/gartnere/skovdyrkere, observationer i felten samt informationssøgning. Eleverne skal arbejde med at registrere og beskrive data om konventionelt dyrkede kulturafrøder.

Formidlingsproduktet skal omhandle en almindeligt dyrket plantekultur, som også dyrkes økologisk. Produktet skal indeholde en beskrivelse af plantens morfologi, anatomi og systematik, samt en beskrivelse af plantens konventionelle dyrkning fra forberedelse af jordbund over såning/plantning til pasning (gødskning, sprøjtning, ukrudtsbekæmpelse) og høst. Desuden skal eleverne kunne beskrive be-

handling og anvendelse af afgrøden efter høst.

Konventionel animalsk produktion

Undervisningen tager udgangspunkt i, at eleverne skal undersøge og beskrive, hvordan konventionel kød-, æg- og/eller mælkeproduktion foregår. Undervisningen tager udgangspunkt i dyrenes anatomi og fysiologiske behov og disses betydning for produktionsmetoder og arbejdsgange.

I arbejdet skal eleverne beskæftige sig med en konkret dyreart til produktion. Eleverne skal opnå viden om dyrets biologi, herunder fordøjelsessystem, formering og adfærd. Desuden undersøges dyrets pasning, herunder fodring, valg af fodermidler og staldsystemer samt sundhed og sygdom. I undervisningen skal eleverne også undersøge omfanget af den valgte produktion i Danmark.

Økologisk produktion

Kompetenceområdet økologisk produktion omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Økologisk jordbrug i praksis omhandler elevernes praktiske arbejde med undersøgelse af økologiske produktionsmetoder på udvalgte jordbrugsvirksomheder og/eller jordbrugsskoler.

Økologisk planteproduktion fokuserer på sammenligning af konventionel og økologisk dyrkning af forskellige kulturafrøder.

Økologisk animalsk produktion fokuserer på sammenligning af konventionel og økologisk produktion af kød-, æg- og mælkeprodukter.

Økologisk jordbrug i praksis

Undervisningen er centreret om elevernes praktisk-undersøgende arbejde. Eleverne skal ved besøg på udvalgte jordbrugsvirksomheder/-skoler få indsigt i konkrete produktionsmetoder og arbejds-gange. Eleverne skal således i sammenhæng med det teoretiske arbejde få en helhedsorienteret indsigt i udvalgte dele af jordbrugserhvervet.

Økologisk planteproduktion

Undervisningen tager udgangspunkt i forskellene mellem konventionelt dyrkede og økologisk dyrkede afgrøder. Eleverne arbejder videre med samme afgrøde som valgt ved arbejdet med konventionel planteproduktion.

Eleverne skal opnå viden om de overordnede regler vedrørende

økologisk dyrkning og om det aktuelle omfang af økologisk dyrkning i Danmark og tendenser i udviklingen. Eleverne kan i arbejdet tage udgangspunkt i fx besøg hos landmænd/gartnere/skovdyrkere, observationer i felten samt informationssøgning.

Eleverne skal registrere og sammenligne økologiske og konventionelle dyrkningsmetoder for den valgte kulturafrøde, herunder forskelle ved gødsning, ukrudts-, skadedyrs- og sygdomsbekæmpelse samt sortsvalg.

Økologisk animalsk produktion

Arbejdet med økologisk produktion skal sigte mod, at eleverne bliver i stand til at forklare forskellene på konventionel og økologisk kød-, æg- og mælkeproduktion i Danmark. Der skal herunder

arbejdes med overordnede principper for økologisk kød-, æg- og mælkeproduktion i Danmark (og evt. EU).

I undervisningen skal eleverne beskæftige sig med forskellene på økologisk og konventionel produktion i forhold til fodermidler, opstaldning, adgang til udearealer, sygdomsforebyggelse/medicinering og racevalg.

Eleverne skal desuden kende til omfang af økologisk æg-, mælke- og kødproduktion i Danmark. I undervisningen diskuteres eventuelle forskelle på dyrs velfærd i henholdsvis økologiske og konventionelle produktioner.

Natur og miljø

Kompetenceområdet natur og miljø omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Jordbrug og bæredygtighed omhandler de valgte jordbrugsproduktioners påvirkning af naturen samt en vurdering af produktionernes bæredygtighed.

Planteproduktions påvirkning af omgivelserne fokuserer på jordbundsforhold, vandmiljø og biodiversitet.

Animalsk produktions påvirkning af omgivelserne fokuserer på atmosfære, jord- og vandmiljø.

Jordbrug og bæredygtighed

Arbejdet med jordbrug og bæredygtighed tager udgangspunkt i de valgte plante- og husdyrproduktioner. Eleverne skal kunne diskutere begrebet bæredygtighed og kunne vurdere de valgte produktioner i relation til bæredygtighed. Derudover skal eleverne undersøge eventuelle interessemodsætninger mellem produktion og naturhensyn.

Planteproduktions påvirkning af omgivelserne

Eleven skal på skolen og i felten registrere, analysere og beskrive den valgte produktionens påvirkning af omgivelserne under økologiske og konventionelle dyrkningsforhold. Afhængig af valgt produktion kan eleverne undersøge påvirkninger på jordbund, luft, vand og biodiversitet. Som understøttende viden skal eleverne have kendskab til stofkredsløb, fx vand-, C- og N-kredsløb samt miljøfremmede stoffer.

Animalsk produktions påvirkning af omgivelserne

Eleverne skal under arbejdet tilegne sig viden om den valgte kød-, æg- eller mælkeproduktions påvirkning af naturen, fx luft, vand og jord. Eleverne skal kende til aktuelle problemstillinger vedrørende udledning af nitrogen og fosfor samt drivhusgasser som CO₂ og metan. Eleverne skal endvidere undersøge, om den valgte produktion kan indgå i pleje af naturarealer.

Uddannelsesafklaring

Kompetenceområdet uddannelsesafklaring omfatter et færdigheds- og vidensområde:

Uddannelses- og erhvervs muligheder fokuserer på, at eleverne bliver afklarede og motiverede i valg af ungdomsuddannelse.

Eleverne skal i 10. klasse arbejde med deres uddannelsesafklaring, herunder forestilling om job og karriere. Eleverne skal arbejde med afklaring af egne ønsker og muligheder i forhold til uddannelses- og erhvervs muligheder inden for fagområdet. Eleverne skal have fokus på udvikling af faglige, sociale og personlige kompetencer. I arbejdet hermed skal der være fokus på, at eleverne

får indsigt i de kompetencer, der efterspørges inden for området.

Eleverne skal opnå viden om de uddannelses- og erhvervs muligheder, der er inden for fagområdet, og kunne vurdere uddannelses- og erhvervs mulighederne. Eleverne skal kunne indsamle viden om området og kunne udforske og diskutere eksempler på faglige, personlige og sociale kompeten-

cer, som kræves inden for fagområdet.

Eleverne skal som led i undervisningen også opnå afklaring i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Eleverne arbejder med at forstå sammenhængen mellem de faglige kompetencer inden for faget og de efterfølgende valg af ungdomsuddannelser og job.